

Ágh István

A fölszabdalt sátorponyva

A falon aranykeretbe foglalt vászondarab,
akár egy alföldi őszből kicsinyített tájkép,
bár absztrakt minta a lekaszált rét szövetéből,
kivehető a talaj árnyalata, és valami finom pír,
talán egy mezei vad hullatta elmosódott vércsepp,
vagy a katicabogár porrá mállott szárnya,
így lett kellemes hatású műtárgy, ereklýe
a néphadseregtől kölcsönzött sátorponyvából,
ami egykor formát adott a lakiteleki
tanyaudvaron az összehívott tanácskozásnak.

A kenderfonalak hálójában a hervadt történelmi távlat
megtelik étellel, ott függök én is figyelmem szálán
karba tett kezem becsukott szárnyaival,
a felszabadult szavak visszatért boldogságát
érezem a hangszálak és az arcizmok játékában,
a titkosszolgálat kevésbé titkos figyelme alatt,
míg csörtetnek a kukoricásban a vaddisznók s az örök,
ellenőrzési pontoknak jelölték ki a keresztutakat,
s híreinkkel terhelték a légkört a rádióhullámok,
adatokkal egy összeesküvés leleplezéséhez.

Mintha csak profilból ismertem volna az arcokat,
annyira egy irányban néztünk szemben az ellenséggel,
onnan fordulva, egymás szemében tükröződtünk,
de nem szóltunk, csak emlékeztünk a forradalomra,
s ha beszéltünk, a befejezetlent akartuk befejezni,
a jelenről és a múlttól nagyjából egyetértettünk,
a hatalomvágy még nem varázsolta el hiú gyermekeit,
hiszen az érkezőket a közös szándék terelte össze,
s a bátorság, mert aki azon a napon megjelent,
számolhatott jelenléte következményeivel.

ÁGH ISTVÁN (1938) író, költő, műfordító. A *Hitel* főmunkatársa. A Nemzet Művésze.

Tudtuk, hogy fejtől a gerincen át torzult ez a nép,
a nemzetnek nem mondható tömeg, a negyven év alatt,
láncinget, csikorgó vértet viselünk lágy részeinken,
így öltözködünk rétegesen, lomhán elnehezdedve,
de a gyűlöletbe kényszerült lélek védhetetlen maradt
sértett uraival szemben, környezetéhez alkalmazkodva
vesztett Istent, felebarátot, és gyanút szaporított a gyanú,
a szemek sarkában a hátsó gondolatok fullánkjeival,
megbicsaklott az igaz mondat, senki sem hitt senkinek semmit,
és ezt a szikkadt parlagot akartunk feltörve termőre fogni.

Belezörgött a kukoricás az udvarról hullámzó beszédbe,
s fölfogta a mező is, amit a készülékek rögzítettek,
s mikor az előadó a népi-urbánus marakodást emlegette,
szőlő csillant a lugason, nagy disznótökök sárgállottak,
de én csak arra gondoltam a sátorrúdnak támaszkodva,
K. Gy. író mellett, együtt a népi az urbánussal,
ez egy politikai intrikától szított hatalmi játszma,
egymás ellen ugratni nem hagyhatjuk magunkat,
bíztam a józan észben, de éppen vele beszélgetve,
s azóta megtudhattam, micsoda gyermekem óhaj.

A hazaszéledt sátorozók dédelgették a reményt,
mint jóleső élményt, s erjedni kezdett a szavak kovásza,
de ami 56-ban egy nap alatt megfordult az utcán,
most már negyed százada érik a magyarokban,
ami akkor a forradalom, most a nyugati határnyitás,
miután az ország minden valutáját kimérte az állam,
s megérkeztek a Trabanton, s oly büszkén és mámorosan
ragadták meg a Gorenje hűtőládát, mint egy szabadrablásban,
s a damaszkuszi úton poroszkáló régi párt pedig
a *rendszerelváltás* élén így vezetett át Európába.

Mert mégis fordult a rendszer csalódásaink ellenére
független ország szabad polgára választott a pártok közül,
pluralizmus, köztársaság, koronás címer, parlament,
megannyi forma, mit a hatalmasok kitöltének,
ahogy az utódpárt visszatért a királyi címer alatt,
ám a demokráciában a dolgozó nép szóba sem került,
s mintha gebinbe vették volna, s utolsó cseppig kifacsarták
kocsmájukat, hazámat, aztán jöhettünk, győztesek,
örökölve adósságot és populációt, aki belehibbant
az önmagát autoimmunná betegített szabadságba.

Múltak az évek négyesével, már túl egy negyed századon,
és a diktatúra ellenségeiből egymás ellenségei lettek,
a káderek utódai háromfelé szakadtak végül,
lassan elfogytak az érdek és illúzió futóárkai mentén,
a sátor alatt a profilból szembe forduló arcok
megfogyatkoztak, megöregedtünk, mégis fiatalságunk
árán remélhettünk egy magára talált nemzetet,
akik minden vesztes ciklus után meghaltunk,
föltámadtunk s le-föl-le, mint az óriáskerék utasai,
gyászruháinkban egymás temetésére készen.

Nem szabadna meghalunk addig, míg a tanácskozás
végzetes mondatai érvényesek és céljai megvalósulatlanok,
míg a háztól hazáig nem jutottunk, csak ha meglett
minden, aminek jegyében a puszta csöndben oszlottunk szét,
ahogy én M. I. templomépítő mesterrel autóztam haza,
egy hosszan elnyúló, megváltásra váró világban,
a puszta mélyén pislákoló tanyák és csillagok felől,
kocsmás, templomos Kossuth utcákon, temetők sövénye mellett,
megelőzve egy-egy szánalmasan taposó biciklist,
hazafelé a sorsunkká változott Magyarországon.

